

1.7.2021

VN/17734/2021

Till regionförvaltningsverken, kommunerna, samkommunerna för social- och hälsovård samt Ålands landskapsregering

BEKÄMPNINGEN AV COVID-19-INFEKTIONER I DEN GRÄNSÖVERSKRIDANDE TRAFIKEN NÄR BESLUTEN OM DE INRE OCH YTTRE GRÄNSERNA ÄNDRAS

Regeringen har fattat beslut om inresebegränsningar fram till den 11 juli 2021. Enligt regeringens promemoria "Riktlinjer för en kontrollerad avveckling av de restriktioner och rekommendationer som införts till följd av covid-19-epidemin" är det ändamålsenligt att fortsätta kontrollen vid de inre gränserna så länge det är nödvändigt och rimligt med tanke på folkhälsan. Målet har varit att först öppna trafiken mellan gränssamhällena och därefter både pendlingstrafiken och resor till familjemedlemmar och släktingar. När trafiken från tredjeländer öppnas beaktas EU:s rekommendationer och gemensamma strategi.

På basis av epidemiläget beslutade statsrådet den 29 juni 2021 om landspecifika ändringar i de restriktioner som gäller inresor till Finland. Antalet resenärer kommer att öka när begränsningarna upplöses.

Hälsosäkerhetsåtgärderna vid gränserna spelar en central roll i bekämpningen av covid-19-epidemin i Finland

Globalt pågår covid-19-pandemin fortfarande kraftigt. Vecka 24 (14–20.6.2021) var incidensen i Europeiska unionen i genomsnitt 78/100 000/14 dygn och i Finland var incidensen 20/100 000/14 dygn, sjunde lägst i regionen. Incidensen i Finlands närområden var högre: i Sverige 70/100 000/14 dygn, i Norge 47/100 000/14 dygn och i Estland 50/100 000/14 dygn. I Ryssland var incidensen 130/100 000/14 dygn. I Moskvaområdet var incidensen 733/100 000/14 dygn och i S:t Petersburg 240/100 000/14 dygn. Globalt har det observerats flera virusvarianter, av vilka en del uppskattas sprida sig snabbare och ge upphov till fler allvarliga sjukdomsbilder än tidigare virusstammar.

Genom hälsosäkerhetsåtgärder riktade till resenärer som anländer från utlandet kan vi bekämpa spridningen av covid-19-smittor och nya virusvarianter till Finland. Under vecka 25 kom hälften av alla smittor som konstaterats i Finland (50 procent) från utlandet, och andelen vidare smittor som orsakades av dessa utgjorde 6 procent av alla smittor. Föregående vecka var andelen smittor från utlandet 33 procent.

Verksamhetsmodellen anpassas till ökningarna i trafikvolymen

Enligt lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016) är det kommunen som organiserar arbetet för att bekämpa smittsamma sjukdomar i sitt område. Sjukvårdsdistriktens samkommuner stöder kommunerna i arbetet. Regionförvaltningsverken samordnar och övervakar bekämpningen av smittsamma sjukdomar inom sitt område.

I styrningsbrevet "Bekämpningen av covid-19-infektioner i den gränsöverskridande trafiken när besluten om de inre och yttre gränserna ändras" som social- och hälsovårdsministeriet sände den 25 maj 2021 uppmanas regionförvaltningsverken, kommunerna och samkommunerna för social- och hälsovården att förbereda sig på att avvecklingen av begränsningarna i trafiken över de inre eller yttre gränserna kommer att öka antalet resenärer som förutsätter hälsosäkerhetsåtgärder vid gränserna.

I det tidigare styrningsbrevet som ministeriet sände den 30 mars 2021 beskrivs ett förfarande för bekämpning av covid-19-smitta i den gränsöverskridande trafiken som går ut på att regionförvaltningsverken fattar beslut om obligatoriska hälsokontroller i enlighet med 15–16 § i lagen om smittsamma sjukdomar.

Riksdagen godkände vid den första behandlingen den 29 juni 2021 en ändring av lagen om smittsamma sjukdomar vars syfte är att ytterligare förbättra hälsosäkerheten i den gränsöverskridande trafiken (mer information om innehållet i ShUB 18/2021 rd). Utgångspunkten för de temporära bestämmelserna är att de som anländer till Finland från ett sådant land eller ett sådant område där incidensen av covid-19 eller förekomsten av virusvarianter medför särskild risk för spridning av epidemin är skyldiga att visa upp ett intyg över förhandstest eller delta i ett covid-19-test och att de personer som tagit ett förhandstest eller ett test omedelbart efter ankomsten till landet gör ett andra test efter en viss tid i landet. Också resenärer som kommer från länder eller områden med s.k. låg risk kan alltid, om villkoren uppfylls, åläggas andra skyldigheter som redan finns i lagen om smittsamma sjukdomar, såsom obligatorisk hälsokontroll enligt 16 § och karantän enligt 60 §. Det är skäl att utan dröjsmål förbereda sig på den verkställighet som ikraftträdandet av bestämmelserna förutsätter. Social- och hälsovårdsministeriet kommer att informera om lagändringen skilt.

Regionförvaltningsverken, kommunerna och samkommunerna för social- och hälsovård bör förbereda sig på att avvecklingen av begränsningarna i trafiken över de inre eller yttre gränserna kommer att öka antalet resenärer som förutsätter hälsosäkerhetsåtgärder vid gränserna.

Processen för ankomst till landet ska planeras så att den blir så smidig och effektiv som möjligt. Det är viktigt att kontrollerna riktas på ett ändamålsenligt sätt. När intygen avläses och passagerarna ges anvisningar ska elektroniska metoder utnyttjas i den mån det är möjligt. Personer som gjort ett förhandstest eller ett test omedelbart efter ankomsten ska hänvisas till ett andra test 72 timmar efter ankomsten till landet.

Regionförvaltningsverken ska beakta Institutet för hälsa och välfärds rekommendationer om hälsosäkerhet när de fattar beslut enligt 15–16 § i lagen om smittsamma sjukdomar om ordnandet och riktandet av hälsokontroller för personer som anländer till Finland.

Rådgivnings- och vägledningsskyldighet

Utöver vad som föreskrivs i 8 § i förvaltningslagen (434/2003) ska den myndighet i kommunen eller samkommunen som ansvarar för arbetet med att bekämpa smittsamma sjukdomar upplysa den som anländer till Finland om hälsosäkra tillvägagångssätt och covid-19-testning, och svara på frågor och förfrågningar som gäller lagen om smittsamma sjukdomar och procedurerna.

Handräckning

Kommunerna och samkommunerna ska i samarbete med Gränsbevakningsväsendet, polisen och tullen i snabb takt planera hur myndighetssamarbetet och handräckningen ska genomföras i det skede då kontrollerna vid de inre gränserna upphör. Gränsbevakningsväsendet har meddelat att begäran om handräckning ska göras senast den 5 juli 2021 kl. 12 till gräns- och kustbevakningen om handräckning behövs från och med den 12 juli 2021. I begäran om handräckning ska man beakta till exempel de resurser som behövs för kontroll av intyg och trafikstyrning.

Elektroniska system

Nya elektroniska system kan utnyttjas för att avläsa intyg över ett förhandstest för covid-19 och vid hänvisning till covid-19-testning. Till exempel Finentry-tjänsten gör det möjligt att informera resenärer, samla in uppgifter om dem, boka testningstid och följa upp genomförandet av testet.

EU:s digitala coronaintyg blir tillgängligt i alla EU-länder den 1 juli 2021 i enlighet med Europeiska kommissionens förordning. Intyget är ett verktyg för att bevilja och kontrollera vaccinationsintyg, testintyg och intyg om tillfrisknande. EU:s coronaintyg innehåller en elektronisk QR-kod. Institutet för hälsa och välfärd ansvarar för det nationella genomförandet och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata har utvecklat en applikation med hjälp av vilken uppgifterna i intyget kan avläsas och kontrolleras elektroniskt. Applikationen blir tillgänglig för myndighetsanvändning den 1 juli 2021 vid Gränsbevakningsväsendet, tullen och polisen. Kommunerna och samkommunerna för social- och hälsovården ska för sin del vara beredda på att införa den teknik som behövs för att kunna avläsa och kontrollera intygen, vilket är en del av hälsosäkerhetsprocesserna vid gränserna i fråga om personer som anländer till Finland. Processerna för inresa ska utvecklas så att intygen över förhandstest i första hand kontrolleras elektroniskt och personalresurserna används för att kontrollera intygen då det inte är möjligt att avläsa dem elektroniskt. För att avläsa intygen kan hjälp också tas av andra yrkesgrupper än yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården eller den handräckning som Gränsbevakningsväsendet ger.

Kostnader

Covid-19-testet är avgiftsfritt för resenärer som anländer till Finland samt för personer som har hemkommun i Finland. Enligt social- och hälsovårdsministeriets tidigare rekommendation ska kommunerna inte heller ta ut någon avgift för covid-19-test av personer som inte har hemkommun i Finland.

Regeringen har förbundit sig att ersätta de direkta kostnader som coronaepidemin och hälsosäkerhetsåtgärderna vid gränsövergångsställena orsakar kommunerna och/eller sjukvårdsdistrikten så länge epidemiläget och genomförandet av hybridstrategin kräver det. Kostnaderna ersätts genom statens budgetförfarande.

Ytterligare information

Taneli Puumalainen, avdelningschef, hälsosäkerhet, fornamn.efternamn@stm.fi

Satu Koskela, avdelningschef, servicesystemet, fornamn.efternamn@stm.fi

Kanslichef

Kirsi Varhila

Avdelningschef

Taneli Puumalainen

Bilagor

1. Riktlinjer för en kontrollerad avveckling av de restriktioner och rekommendationer som införts till följd av covid-19-epidemin. Regeringens promemoria 20.4.2021. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163253>
2. Ändringarna i lagen om smittsamma sjukdomar gällande obligatorisk hälsokontroll och lämnande av uppgifter. Social- och hälsovårdsministeriets styrningsbrev 30.3.2021. https://stm.fi/-/stm-ohjeistaa-kuntia-ja-kuntayhtymia-tartuntatautilain-uusista-muutoksista-liittyen-pakolliseen-terveystarkastukseen?languageld=sv_SE
3. Bekämpningen av covid-19-infektioner i den gränsöverskridande trafiken när besluten om de inre och yttre gränserna ändras. Social- och hälsovårdsministeriets styrningsbrev 25.5.2021. https://stm.fi/-/stm-ohjeistaa-viranomaisia-torjumaan-covid-19-tartuntoja-rajat-ylittavassa-liikenteessa?languageld=sv_SE
4. Resor till och från Finland. <https://valtioneuvosto.fi/sv/inreserestriktioner>

Sändlista

Kommuner
Samarbetsområdena inom social- och hälsovården
Sjukvårdsdistrikten
Landskapet Åland
Institutet för hälsa och välfärd
Regionförvaltningsverken
Ordförandena för de regionala coronasamarbetsgrupperna

För kännedom

Inrikesministeriet
Gränsbevakningsväsendet
Tullen
Kommunikationsministeriet
Traficom
Finavia
Finlands Hamnförbund
Rederierna i Finland rf

Finlands Skeppsmäklareförbund
Utrikesministeriet
Finansministeriet
Arbets- och näringsministeriet
Statsrådets kansli